

بارم	سوال
۱	از مجموع سوالات قسمت الف و ب فقط به یک بخش پاسخ دهید. الف) درس‌های ۱ تا ۴ ۱- برای سیاست‌نامه و اندرزنامه، هر کدام یک مثال با ذکر نویسنده بنویسید. (درس ۱، ص ۱۱)
۱	۲- چهارمورد از سایر نوشته‌های تاریخی که در تاریخ‌نگاری دوره اسلامی استفاده می‌شوند، را بنویسید. (درس ۱، ص ۱۳)
۱	۳- مهم‌ترین نمایندگان تاریخ‌نگاری تحلیلی و ترکیبی را بنویسید. هر کدام دو مورد. پرسش نمونه درس ۲ (ص ۱۷ و ۱۸)
۱	۴- قبیله را تعریف کنید. (درس ۳، ص ۲۱)
۱	۵- چرا رسول خدا درصدد برآمد مدینه را از نظر سیاسی و نظامی متحد سازد؟ (درس ۴، ص ۳۵)
۱	ب) درس‌های ۵ تا ۸ ۱- شیوه تقسیم و توزیع بیت المال توسط علی (ع) و سه خلیفه پیش از او را توضیح دهید. پرسش نمونه درس ۵ (ص ۴۷ و ۴۸)
۱	۲- در زمان امویان، شیوه اخذ بیعت چگونه بود؟ (درس ۶، ص ۵۶)
۱	۳- سیاست مذهبی فاطمیان چگونه بود؟ (درس ۷، ص ۷۶)
۱	۴- چرا روند گروهش ایرانیان به اسلام در سده نخستین هجری کند بود؟ پرسش نمونه درس ۸ (ص ۸۷)
۱	۵- مهم‌ترین قیام ایرانیان بر علیه عباسیان را توضیح دهید. (درس ۸، ص ۸۶)
۱	ج) جملات درست و نادرست را مشخص کنید: ۱- نظامیه‌ها به همت خواجه نظام الملک توسی ساخته شدند. (درس ۱۱، ص ۱۱۱) ☐
۱	۲- هنگامی که صفویان حکومت خود را تأسیس کردند، اروپاییان جنگ‌های صلیبی را به پایان برده بودند. (درس ۱۳، ص ۱۴۶) ☐
۱	د) پاسخ درست را انتخاب کنید: ۱- مغولان در آغاز پیرو چه آیینی بودند؟ (درس ۱۲، ص ۱۳۵) ۱) بودایی ۲) هندو ۳) شمنی ۴) کنفوسیوس
۱	۲- کدام کشور تجارت برده از آفریقا به آمریکا را در انحصار خود گرفت؟ (درس ۱۳، ص ۱۴۶) ۱) اسپانیا ۲) پرتغال ۳) انگلستان ۴) فرانسه
۱	ه) جای خالی را با کلمه مناسب پر کنید. ۱- در جریان تهاجم مغولان بیشترین خسارت به ..... و ..... وارد شد. (درس ۱۱، ص ۱۳۲)
۱	۲- ..... از مارتین لوتر حمایت کردند. (درس ۱۶، ص ۱۸۵)
۲	و) گزینه صحیح را از سمت چپ انتخاب کرده و در جای مشخص شده در سمت راست بنویسید: الف) وی، فلسفه مشایی را به اوج رساند. (درس ۹، ص ۹۸) ☐
۲	ب) هنر نگارگری صفویان در دوره او به اوج رسید. (درس ۱۴، ص ۱۵۴) ☐
۲	ج) نماد قدرت سیاسی صفویان (درس ۴، ص ۱۵۲) ☐
۲	د) برخی از محققان، این دوره را عصر طلایی پارچه‌بافی ایران شمرده‌اند. (درس ۴، ص ۱۵۵) ☐
۲	۱) کاخ عالی قاپو ☐
۲	۲) شاه عباس اول ☐
۲	۳) صفویه ☐
۲	۴) ابوعلی سینا ☐
۲	۵) تیموریان ☐
۰/۵	ز) به سوالات زیر پاسخ دهید: ۱- روابط علویان طبرستان با خلفای عباسی چگونه بود؟ (درس ۹، ص ۹۲)
۰/۵	۲- با ورود اسلام به ایران، زبان عربی و فارسی چه جایگاهی پیدا کردند؟ (درس ۹، ص ۹۴)
۰/۵	۳- چرا در قرون نخستین هجری، تجارت در مسیرهای زمینی و دریایی توسعه چشمگیری یافت؟ (درس ۹، ص ۹۹)
۰/۵	۴- چرا در دوره سلجوقی، طبقه بازرگان شهری بیش از پیش اهمیت یافت؟ (درس ۱۰، ص ۱۰۸)
۰/۵	۵- نظام اقطاع، پس از نظام الملک چه نتیجه‌ای به دنبال داشت؟ چرا؟ (درس ۱۰، ص ۱۱۰)
۰/۵	۶- چرا در دوره غزنوی، سلجوقی، خوارزمشاهی، علوم دینی در قیاس با فلسفه و علوم طبیعی از جایگاه برتری برخوردار شد؟ (درس ۱۰، ص ۱۱۰)

را از دخالت در امور سیاسی منع می‌کردند. (۰/۵)

پاسخنامه آزمون پانزدهم

« قسمت الف

- ۱- سیاست‌نامه (۰/۲۵) خواجه نظام الملک توسی (۰/۲۵)، اندرزنامه: قابوس‌نامه (۰/۲۵) از عنصرالمعالی (۰/۲۵)
- ۲- الف) طبقات، انساب و فرهنگ‌نامه‌های زندگینامه‌ای (۰/۲۵) ب) اسناد برجای مانده (۰/۲۵) ج) متون تقویمی و گاه‌شماری (۰/۲۵) د) نوشته‌های روی سکه‌ها (۰/۲۵)
- ۳- تحلیلی: تاریخ بیهقی (۰/۲۵) و مروج الذهب. ترکیبی: فتوح البلدان، (۰/۲۵) اخبار الطوال (۰/۲۵)
- ۴- قبیله، یک واحد اجتماعی و سیاسی مستقل به حساب می‌آمد و شامل تمامی افرادی می‌شد که دارای نیای مشترک بودند و با یکدیگر پیوند خونی داشتند. (۱)
- ۵- وجود قبیله‌ها و طایفه‌های پراکنده با عقاید دینی گوناگون و پیشینه‌های آکنده از اختلاف و درگیری، همواره تهدیدی جدی برای آرامش و امنیت مدینه به شمار می‌رفت. (۰/۵) از سوی دیگر، این شهر به عنوان پایگاه اسلام، با خطر حملهٔ مشرکان مکه روبه‌رو بود. (۰/۵)

« قسمت ب

- ۱- نحوهٔ توزیع عطایا توسط خلیفهٔ دوم، اگرچه بر پایهٔ مساوات اسلامی نبود، اما ساده زیستی و سخت‌گیری ایشان نسبت به کارگزاران خلافت و بزرگان قریش، از ثروت اندوزی و تجمل‌گرایی آنان جلوگیری کرد (۰/۲۵). در دوران خلیفهٔ سوم بذل و بخشش‌های فراوانی از بیت المال مسلمانان به افراد مختلف، به خصوص خاندان بنی‌امیه صورت گرفت. (۰/۲۵) علی (ع) در دوران خلافتش تلاش کرد که عدالت و مساوات اسلامی را اجرا کند. از این‌رو، بیت المال را به طور مساوی میان تمام مسلمانان اعم از عرب و غیرعرب، سیاه و سفید و بنده و آزاد تقسیم کرد. (۰/۵)
- ۲- در زمان امویان، شیوهٔ اخذ بیعت توأم با تهدید و اجبار بود. (۰/۲۵) بدین‌گونه که ابتدا بزرگان خاندان اموی (۰/۲۵) و سپس فرماندهان نظامی و امیران ولایات بیعت می‌کردند. (۰/۲۵) پس از آن، امیر و والی هر منطقه از افراد صاحب نفوذ و دیگر مردمان تحت حکومت خود بیعت می‌گرفت و مخالفان را به جان و مال تهدید می‌کرد. (۰/۲۵)
- ۳- خلافت فاطمی نسبت به ترویج مذهب تشیع اسماعیلی و رواج آیین‌های شیعی در مناطق زیر سلطهٔ خود اهتمام جدی داشت و از عالمان شیعی حمایت می‌کرد. (۰/۵) اگر چه معدودی از خلفای فاطمی، محدودیت‌هایی را برای پیروان سایر مذاهب از جمله اهل تسنن ایجاد کردند، اما در بیشتر دوران حکومت فاطمیان، اهل تسنن آزادانه به زندگی و فعالیت دینی و اجتماعی خود مشغول بودند. (۰/۵)
- ۴- رفتار غیراسلامی برخی از حاکمان اموی، محدودیت‌ها و موانعی را بر سر راه گروه به اسلام ایجاد کرد. (۰/۵) قرار دادن مسلمانان غیرعرب در ردیف موالی و محروم کردن آنان از پاره‌ای حقوق اجتماعی و نیز گرفتن جزیه از نومسلمانان، از جملهٔ این رفتارهای ناصواب بود. (۰/۵)
- ۵- مهم‌ترین آنها یک رشته جنبش‌هایی بود که به خونخواهی ابومسلم و یا تکریم خاطر او صورت گرفت و برای سال‌های متمادی عباسیان را به زحمت انداخت. (۱)

« قسمت ج

- ۱- درست (۰/۵)
- ۲- نادرست (۰/۵) هنگامی که صفویان حکومت خود را تأسیس کردند، اروپاییان به تازگی مسیرهای دریایی جدیدی را برای رسیدن به ایران، هند و کشورهای شرق آسیا کشف کرده بودند.

« قسمت د

- ۱- ۳) شمنی (۰/۵)
- ۲- ۲) پرتغال (۰/۵)

« قسمت ه

- ۱- ماوراءالنهر (۰/۲۵) و خراسان (۰/۲۵)
- ۲- شاهزادگان آلمانی (۰/۵)

« قسمت و

- الف) ۴ (۰/۵)